

A close-up, low-angle photograph of a Black woman's face. She is looking upwards and slightly to the left, with her mouth slightly open. Her skin is dark, and her hair is styled in braids. The lighting is dramatic, with strong highlights on her nose and cheekbones, and deep shadows elsewhere. The background is dark and out of focus.

MARYSE
CONDÉ
IK,
TITUBA,
DE
ZWARTE
HEKS
VAN
SALEM

ORLANDO

In *Ik, Tituba, de zwarte heks van Salem* beschrijft Maryse Condé het waargebeurde verhaal van de West-Indische Tituba, die als jonge vrouw door een genezeres wordt ingewijd in het werken met geneeskrachtige kruiden. Samen met haar echtgenoot, de tot slaaf gemaakte John, wordt zij verkocht aan een dominee – die hen vervolgens meeneemt naar Amerika, naar het dorpje Salem. Een diepgewortelde angst voor de duivel leidt in deze kleine puriteinse gemeenschap tot het uitbreken van een collectieve hysterie. Bij de beroemde heksenprocessen van 1692 wordt Tituba veroordeeld en gevangengezet.

Maryse Condé (1934-2024) was een Franse schrijfster uit Guadeloupe. Ze werd wereldberoemd met haar romansaga *Ségou* en heeft verschillende prijzen gewonnen, zoals de Grand Prix Littéraire de la Femme, de Prix de l'Académie Française en de Alternatieve Nobelprijs voor Literatuur. Van haar verschenen onder andere *Het onwaarschijnlijke en droevige lot van Ivan en Ivana*, *Het evangelie van de nieuwe wereld* en *Tot het water stijgt*.

Voor deze editie moderniseerde Edith Klapwijk haar vertaling van *Ik, Tituba, de zwarte heks van Salem*.

'Een boeiende historische roman die ons op indringende en krachtige wijze herinnert aan de gevaren van intolerantie.'

– Choice

'In minder bekwame handen zou deze roman wellicht "slechts" een uitgebreide aanklacht tegen een perverse en kwaadaardige samenleving zijn geworden. Wat het boek groter en rijker maakt, is Condé's talent voor het vertellen van verhalen gecombineerd met haar bijtende gevoel voor humor.'

– The New York Times Book Review

UITGEVERIJORLANDO.NL

9 789083 625973

uitgeverij
ORLANDO

MARYSE CONDÉ

Ik, Tituba, de zwarte heks van Salem

Vertaald uit het Frans door Edith Klapwijk

uitgeverij
ORLANDO

© Maryse Condé, 1986

Oorspronkelijke titel *Moi, Tituba, sorcière... Noire de Salem*

Oorspronkelijke uitgever © Editions Mercure de France
Paris, 1986

© 1989, 2026 Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv,
Amsterdam en Edith Klapwijk

Omslagontwerp Mariska Cock

Omslagfoto Shutterstock, *Created by Connect Images*

Auteursfoto Claire Garate

Zetwerk Pre Press Media Groep

ISBN 9789083625973

NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

I

Mijn moeder Abena werd verkracht door een Engelse zee-man. Dit gebeurde op een dag in 16**, op het dek van de Christ the King, terwijl het schip naar Barbados voer. Ik was het resultaat van deze aanranding. Van deze daad van haat en minachting.

Toen het schip vele weken later aan wal ging in de haven van Bridgetown, was de toestand van mijn moeder nog niet zichtbaar. En omdat ze hooguit zestien jaar oud was, en mooi – met haar gitzwarte huid en fijne rituele inker-vingen op haar hoge jukbeenderen – telde de rijke planter, Darnell Davis een flink bedrag voor haar neer. Daarnaast kocht hij ook twee mannen, net als zij Ashanti en slachtof-fers van de oorlog tussen Fanti en Ashanti. Mijn moeder was bestemd voor zijn vrouw, die sinds het vertrek uit En-geland ontroostbaar was. Haar geestelijke en lichamelijke toestand vergde voortdurende zorg en aandacht. Hij dacht dat mijn moeder haar zou kunnen opbeuren met liedjes, voor haar zou dansen of misschien zelfs de kunstjes uitha-len waar die negers volgens hem zo verzot op waren. Beide mannen waren bestemd voor zijn goed gedijende suiker-rietplantages en tabaksvelden.

Darnell Davis' vrouw Jennifer was nauwelijks ouder dan mijn moeder. Ze was uitgehuwelijkt aan deze lompe-rik die ze haatte en die haar 's avonds alleen thuis liet om

zich ergens te bezatten. Hij had ook al een meute bastaardkinderen rondlopen. Jennifer en mijn moeder werden vriendinnen. Ze waren als twee kinderen, bang voor het gebrul van de grote nachtdieren, het schimmenspel van de flamboyanten, de kauwoerden en de mapous op de plantage. Ze kropen samen in bed en mijn moeder vlocht het haar van haar kameraadje in lange vlechten. Ondertussen vertelde ze haar de verhalen die haar moeder haar vroeger had verteld, toen ze nog in haar geboortedorp Akwapim woonden. Ze riep de natuurkrachten aan, smeekte hen om een rustige nacht en vroeg hun te beletten dat bloeddorstige wezens hen kwamen leegzuigen voor zonsopgang.

Toen Darnell Davis erachter kwam dat mijn moeder in verwachting was, werd hij woedend bij de gedachte aan het goeie geld dat hij voor haar had verkwist. Nu zat hij opgescheept met een zwakke vrouw die nergens meer voor deugde! Hij liet zich niet vermurwen door Jennifers smeekbeden en gaf mijn moeder als straf aan Yao, een van de Ashanti die hij tegelijk met haar had gekocht. Bovendien verbood hij haar ooit nog een voet op het landgoed te zetten. Yao was een jonge krijger die weigerde zich te schikken in een leven van suikerriet planten, kappen en naar de molen sleuren. Tot twee keer toe had hij geprobeerd zichzelf met giftige plantenwortels te doden, steeds werd hij op het nippertje gered en gedwongen zijn gehate bestaan weer op te pakken. Darnell hoopte dat een vrouw hem weer plezier in het leven zou geven. Wat had hem bezielde toen hij die ochtend in juni 16** de slavenmarkt van Bridgetown bezocht? Van de twee mannen was er één gestorven, de ander haalde zich zelfmoord in de kop en Abena was ook nog eens zwanger!

Even voor het avondeten betrad mijn moeder de hut van Yao. Hij lag languit op zijn mat, te lusteloos om aan eten te denken en nauwelijks nieuwsgierig naar de vrouw die hem was aangekondigd. Toen Abena verscheen, kwam hij op een elleboog omhoog.

‘*Akwaba*,’ groette hij haar. Toen herkende hij haar pas.
‘Jij bent het!’

Abena barstte in tranen uit. Ze had in haar korte leven al te veel ellende meegemaakt: haar dorp platgebrand, haar ouders zonder verweer aan stukken gehakt, daarna die verkrachting en nu de ruwe scheiding van een even zachtvaardig en wanhopig wezen als zichzelf.

Yao kwam overeind en zijn hoofd raakte het dak van de hut, want hij was zo hoog als een acomat.

‘Huil maar niet, ik zal je niet aanraken en je geen pijn doen. We spreken immers dezelfde taal en bidden tot dezelfde god?’

Zijn blik gleed over de buik van mijn moeder.

‘Dat is zeker het kind van de meester?’

Opnieuw vulden Abena’s ogen zich met bittere tranen van schaamte en verdriet.

‘Nee, nee, maar het is wel het kind van een blanke.’

Toen hij haar met gebogen hoofd voor zich zag staan, vervulde Yao’s hart zich met een warm medelijden. In haar vernedering herkende hij het lot van zijn hele volk: verslagen, uiteengedreven en geveild. Hij droogde haar tranen.

‘Huil maar niet. Vanaf vandaag is jouw kind ook het mijne. Hoor je me goed? En wee degene die het tegendeel beweert!’

Abena hield niet op met huilen. Yao tilde haar kin op en vroeg: ‘Ken je het verhaal van de vogel die de palmboom uitlacht om zijn bladeren?’

Een vluchtige glimlach gleed over het gezicht van mijn moeder.

‘Hoe zou ik het niet kunnen kennen? Het was mijn lievelingsverhaal toen ik klein was. De moeder van mijn moeder vertelde het me elke avond.’

‘De mijne ook... En dat van de aap die de koning der dieren wilde zijn? Hij klom in de top van een iroko en iedereen moest voor hem buigen, maar een van de takken brak en hij belandde met zijn kont in het stof...’

Mijn moeder lachte. Dat had ze al maanden niet meer gedaan. Yao pakte het bundeltje kleren uit haar handen en legde het in een hoek van de hut.

‘Het is hier smerig omdat ik genoeg had van het leven,’ verontschuldigde hij zich. ‘Het was een plas vuil water geworden waar ik omheen wilde lopen. Maar nu jij er bent, wordt alles anders.’

De eerste nacht sliepen ze in elkaars armen als broer en zus, of eerder als vader en dochter, liefdevol en onschuldig. Er ging een week voorbij alvorens ze de liefde bedreven.

Toen ik vier maanden later werd geboren, waren Yao en mijn moeder gelukkig. Een triest slavengeluk, onzeker en bedreigd, gemaakt van nauwelijks tastbare kruimels. Om zes uur ’s morgens vertrok Yao met zijn kapmes over zijn schouder naar de velden en zocht zijn plekje in de stoet haveloze mannen die naar de rietvelden sjokten. Intussen verbouwde mijn moeder tomaten, gombo’s en andere groenten op hun lapje grond. Ze kookte en voerde het schrale pluimvee. Om zes uur ’s avonds keerden de mannen terug en schoten de vrouwen voor hen in de weer.

Mijn moeder betreurde het dat ik geen jongen was. Volgens haar was het lot van een vrouw nog zwaarder dan dat van een man. Om hun positie te verbeteren, restte vrouwen

geen andere keuze dan zich te voegen naar de grillen van hun onderdrukkers en het bed met hen te delen. Maar Yao was tevreden. Hij nam me in zijn benige handen en zalfde mijn voorhoofd met het verse bloed van een kip, nadat hij de nageboorte had begraven onder een kaasboom. Toen tilde hij me op aan mijn voeten en toonde mijn lichaam aan de vier windstreken. Hij was het die me mijn naam gaf: Tituba. Ti-Tu-Ba.

Het is geen Ashanti-naam. Yao had hem vast verzonnen om te bewijzen dat ik de dochter van zijn wil en zijn verbeelding was. De dochter van zijn liefde.

Over de eerste jaren van mijn leven valt weinig te vertellen. Ik was een mooie, mollige baby, die flink groeide door de moedermelk. Ik leerde praten en lopen. Ik ontdekte de trieste en toch schitterende wereld om me heen. De lemen hutten die somber afstaken tegen de ontzaglijke hemel, de onopzettelijke pracht van planten en bomen, de zee met haar wrange lied over vrijheid. Yao draaide mijn gezicht naar het uitgestrekte water en fluisterde in mijn oor: 'Op een dag zullen we vrij zijn en slaan we onze vleugels uit om terug te keren naar ons land.'

Hij wreef me in met gedroogde algen om me te beschermen tegen framboesia.

Eigenlijk had Yao twee kinderen, mijn moeder en mij. Want voor mijn moeder was hij veel meer dan een minnaar; hij was haar vader, haar redder, haar toeverlaat.

Wanneer ontdekte ik dat mijn moeder niet van me hield? Waarschijnlijk toen ik een jaar of vijf, zes was. Ik mocht dan 'slecht uitgevallen' zijn met mijn nauwelijks roze te noemen huid en mijn uitgesproken kroeshaar, toch deed ik haar onophoudelijk denken aan de blanke zeeman die haar op het dek van de Christ the King had verkracht,

in een kring van zeelui die als schunnige voyeurs toekeken. Ik herinnerde haar voortdurend aan haar pijn en haar vernedering. Wanneer ik me liefdevol tegen haar aan vlijde, zoals kleine kinderen graag doen, duwde ze me stevast van zich af. Wanneer ik mijn armen om haar hals sloeg, maakte ze zich haastig los uit mijn omhelzing. Pas wanneer Yao haar beval me op haar schoot te nemen en te knuffelen, gaf ze toe.

Toch leed ik niet onder dit gebrek aan genegenheid, want Yao hield dubbel zoveel van me. Mijn hand was zo klein in zijn harde, ruwe vuist. Mijn voet stond minuscuul in zijn enorme voetafdruk afgetekend. Mijn voorhoofd nestelde zich in de holte van zijn hals.

Het leven had een soort zachtheid. Ondanks het herhaalde verbod van Darnell bestegen de mannen hun hoge tamtams en tilden de vrouwen hun lompen op om hun glanzende benen te laten zien. Ze dansten!

Meer dan eens was ik getuige van geweld en folteringen. Mannen keerden bloedend naar huis, hun borst en hun rug bedekt met vuurrode striemen. Een van hen stierf voor mijn ogen; paars kwijl sijpelde uit zijn mond. Hij werd begraven onder een mapou. En toen waren de mensen blij voor hem, omdat hij uit zijn lijden was verlost en weldra de weg naar huis zou vinden.

Het moederschap en vooral de liefde van Yao hadden mijn moeder volledig veranderd. Ze was een vrouw geworden, soepel en zachtlijs als de bloem van het suikerriet. Ze bond een witte zakdoek om haar voorhoofd waaronder haar ogen schitterden. Op een dag nam ze me mee om yamwortels te zoeken op een stukje land dat de meester aan de slaven had afgestaan. Een briesje duwde de wolken in de richting van de zee en de schoongewassen hemel was van

het tederste blauw. Barbados, mijn geboorteland, is een vlak eiland met hier en daar wat ronde heuvels.

We sloegen een paadje in dat door Guineagrass voerde, toen we plotseling opgewonden stemmen hoorden. Darnell ging tekeer tegen een opzichter. Toen hij mijn moeder zag, veranderde zijn uitdrukking op slag. Verrassing en verrukking stonden op zijn gezicht te lezen.

‘Ben jij dat, Abena? Ik zie dat de man die ik je heb gegeven je goed bevalt. Kom eens dichterbij.’

Mijn moeder deinsde zo snel achteruit dat de mand met het kapmes en de kalebas vol water die ze op haar hoofd droeg op de grond vielen. De kalebas brak in drie stukken, de inhoud vloede weg in het gras. Het kapmes bleef in de grond steken, ijzig en moordend, en de mand rolde het pad af alsof hij zich uit de voeten wilde maken voor het nakende drama. Doodsbang rende ik achter de mand aan en haalde hem in.

Toen ik terugliep naar mijn moeder, stond ze hijgend met haar rug tegen een kalebasboom. Darnell stond op nog geen meter van haar vandaan. Zijn hemd hing uit zijn broek, zijn gulp stond open en gaf het witte ondergoed bloot waarin zijn linkerhand wroette ter hoogte van zijn geslacht. Mijn moeder wendde zich tot mij en schreeuwde: ‘Het kapmes, breng me het kapmes!’

Ik gehoorzaamde zo snel als ik kon en greep het brede lemmet met mijn kleine handjes. Mijn moeder haalde twee keer uit. Langzaam kleurde het hemd van wit linnen rood.

Mijn moeder werd opgehangen.

Ik zag haar lichaam bungelen aan de lage takken van een kaasboom.

Ze had de misdaad begaan waarvoor geen genade be-

stond. Ze had een blanke geslagen. Ze had hem niet gedood. In haar onhandige woede was ze er slechts in geslaagd zijn schouder open te halen.

Mijn moeder werd opgehangen.

Alle slaven moesten bij haar terechtstelling aanwezig zijn. Toen haar nek brak en ze de laatste adem uitblies, steeg uit alle longen een lied van woede en opstand op dat de opzichters slechts met moeite en talloze klappen van hun bullenpezen konden bedwingen. Ik schulde tussen de rokken van een vrouw en voelde iets in mij stollen als een lavastroom, een mengeling van ontzetting en peilloos verdriet die me nooit meer zou loslaten.

Mijn moeder werd opgehangen.

Toen haar lichaam in de lucht bungelde, vond ik de kracht om met kleine pasjes weg te lopen, verderop in het gras te hurken en de ziel uit mijn lijf te braken.

Om Yao te straffen voor de euveldaad van zijn gezellin verkocht Darnell Davis hem aan John Inglewood, een planter aan de andere kant van de Hillaby Hills. Yao bereikte zijn bestemming niet; onderweg maakte hij een einde aan zijn leven door zijn tong in te slikken. En ik, een kind van nog geen zeven, ik werd van de plantage gestuurd. Ik had het nooit overleefd zonder de onderlinge solidariteit van slaven die nooit verstek laat gaan.

Een oude vrouw ontfermde zich over mij. Ze leek het contact met de werkelijkheid te hebben verloren, nadat ze haar man en hun twee zoons de marteldood had zien sterven op beschuldiging van onruststokerij. In feite raakten haar voeten nog nauwelijks onze aarde en leefde ze voortdurend in het gezelschap van hun geesten, zozeer had ze haar gave om met de onzichtbaren in contact te treden verijnd. Ze was geen Ashanti, zoals mijn moeder en Yao,

maar een Nago van de kust. Haar voornaam, Yetunde, was in het Creools verbasterd tot Man Yaya. Mensen waren bang voor haar, maar kwamen van heinde en ver naar haar toe vanwege haar bijzondere krachten.

Ze gaf me allereerst een bad waarin stinkende wortels dreven en liet het water langs mijn armen en benen stromen. Daarna gaf ze me een zelfgebrouwen drankje en bond ze een ketting van rode steentjes om mijn hals.

‘Je zult veel te lijden krijgen in je leven, heel veel.’

Deze woorden maakten me doodsbang, maar ze sprak ze kalm en haast glimlachend uit.

‘Je zult alles overleven.’

Een schrale troost! Er ging echter zo’n gezag uit van de gebogen gestalte en het rimpelige gelaat van Man Yaya dat ik haar niet durfde tegen te spreken.

Man Yaya leerde me alles over planten.

Planten die de slaap bevorderen. Planten die wonden en zweren genezen.

Planten die dieven hun misdaden doen bekennen.

Planten die een opstoot van de vallende ziekte verdrijven en je in een weldadige rust dompelen. Planten die de lippen van woedenden, wanhopigen en zelfmoordenaars zalven met woorden van hoop.

Man Yaya leerde me te luisteren naar de wind wanneer hij opsteekt en zijn kracht meet boven de hutten die hij op het punt staat te verbrijzelen.

Man Yaya leerde me alles over de zee, de bergen en de heuvels.

Ze leerde me dat al wat leeft een ziel heeft en ademt. Dat alles eerbied verdient. Dat de mens geen meester is die hoog te paard door zijn koninkrijk trekt.

Op een middag tijdens het droge seizoen viel ik zomaar in slaap. Het was snikheet en de slaven zongen een vermoeid lied terwijl ze met hun houwen en kapmessen zwaaiden. Ik zag mijn moeder, niet langer als de pijnlijk ontwrichte ledenpop die tussen de bladeren bungelde, maar stralend in de kleurige pracht van Yao's liefde.

'Mama!' riep ik uit.

Ze kwam me omhelzen. Hoe zacht waren haar lippen!

'Vergeef me dat ik dacht dat ik niet van je hield. Nu begrijp ik mezelf en ik zal je nooit meer verlaten.'

'Yao, waar is Yao?' riep ik dolgelukkig uit.

Ze keerde zich om.

'Hij is ook gekomen, daar staat hij.'

En Yao verscheen voor mijn ogen.

Ik rende meteen naar Man Yaya om haar mijn droom te vertellen. Ze schildte de wortels voor het avondeten en glimlachte fijntjes.

'Dus je denkt dat het een droom was?'

Ik was met stomheid geslagen.

Voortaan werd ik door Man Yaya ingewijd in een hogere kennis.

De doden sterven alleen wanneer ze sterven in ons hart. Als we hen liefhebben en gedenken, als we op hun graven hun lievelingsgerechten neerzetten en als we geregeld bij hen stilstaan, dan blijven ze leven. Ze zijn overal om ons heen, hunkerend naar onze aandacht en onze genegenheid. Enkele woorden volstaan om hen op te trommelen, ze drukken hun onzichtbare lichamen tegen de onze en willen zich nuttig maken.

Maar wee degene die hun woede opwekt, want ze vergeven nooit en achtervolgen allen die hen hebben gekwetst, ook al was het niet zo bedoeld, met onverbiddelijke haat.

Man Yaya leerde me de gebeden, de litanieën, de verzoeningsriten. Ze leerde hoe ik in een vogel op een tak kon veranderen, of in een insect in het droge gras, of in een kwakende kikker in het slijk van de Ormonderivier, telkens wanneer ik de gedaante beu was die ik bij mijn geboorte had meegekregen. Ze leerde me vooral alles over het offeren. Bloed en melk waren de belangrijkste vloeistoffen. Helaas, enkele dagen na mijn veertiende verjaardag, ging haar lichaam de weg van alle vlees. Ik huilde niet toen ik haar begroef. Ik wist dat ik niet alleen was en dat voortaan drie schimmen beurtelings over me zouden waken.

In diezelfde tijd verkocht Darnell de plantage. Enkele jaren voordien was Jennifer gestorven tijdens de bevalling van een zoon, een ziekelijk bleekneusje dat leed aan regelmatig terugkerende koortsaanvallen. Ondanks de overvloedige moedermelk van een slavin, die gedwongen werd om voor hem haar eigen zoon aan zijn lot over te laten, leek hij voorbestemd voor het graf. Darnells vaderinstinct ontwaakte voor zijn enige blanke telg. Hij besloot naar Engeland terug te keren, in de hoop daar genezing voor hem te vinden.

De nieuwe meester week af van de gebruikelijke praktijk en kocht de grond zonder de slaven. Met gekluisterde voeten en een touw om de nek werden ze afgevoerd naar Bridgetown. Daar zouden ze worden verkocht en over de vier hoeken van het eiland verspreid. Vaders en zoons, moeders en dochters werden van elkaar gescheiden. Omdat ik niet langer Darnells bezit was en als een parasiet op de plantage leefde, maakte ik geen deel uit van de trieste stoet die op pad toog naar de slavenmarkt. Ik kende een plekje langs de Ormonde waar niemand ooit kwam. De grond was er moerassig en leende zich niet voor de suiker-

rietteelt. Helemaal alleen bouwde ik er eigenhandig een hut die ik op palen wist te hijsen. Geduldig bedekte ik enkele landtongen met slib. Ik legde een tuin aan waarin al snel allerlei soorten planten groeiden die ik op rituele wijze had gezaaid en waarbij ik me liet leiden door de stand van de zon en de stroming van de lucht.

Nu besef ik dat het de gelukkigste momenten van mijn leven waren. Nooit was ik werkelijk alleen. Mijn onzichtbaren omringden me zonder me ooit lastig te vallen met hun aanwezigheid.

Man Yaya voltooide haar onderricht in de plantenleer. Onder haar leiding waagde ik mij aan gedurfde kruisingen: ik paarde de passiflorine met de stierpruim, de giftige cythere met de zuurbes en de azalea der azalea's met de zwavelzinderende. Ik bereidde brouwsels en drankjes en bezegelde hun kracht met bezweringen.

's Avonds spreidde de paarse lucht van het eiland een zakdoek boven mijn hoofd uit waarop de sterren één voor één kwamen fonkelen.

's Morgens zette de zon zijn hand als een toeter aan zijn mond en wakkerde me aan om met hem door de lucht te zwerven.

Ik leefde ver van de mensen en vooral ver van de blanken. Ik was gelukkig! Mijn geluk was helaas van korte duur!

Op een dag blies een krachtige wind het kippenhok omver, dus trok ik eropuit om mijn kippen te zoeken, en vooral mijn fraaie haan met zijn scharlaken kam. Ik dwaalde ver voorbij de grenzen van het gebied waartoe ik me doorgaans beperkte.

Op een kruispunt kwam ik slaven tegen die een karrenvracht suikerriet naar de molen zeulden. Wat een triest schouwspel! Uitgemergelde gezichten, besmeurde lompen,

magere benen en door slechte voeding rossig uitgegroeid haar. Een jongetje van een jaar of tien hielp zijn vader het trekspan te besturen, zijn gezicht was somber en gesloten, als van een volwassene die alle hoop heeft opgegeven.

Toen ze me zagen, sprongen ze haastig in het gras om te knielen en ik voelde zes paar eerbiedige en doodsbange ogen op me gericht. Ik stond versteld. Welke legenden waren er over mij ontstaan?

Ze leken bang voor me te zijn. Waarom? Ik was de dochter van een gehangene, leefde als een kluizenares aan de rand van een moeras... zouden ze me niet eerder moeten beklagen dan vrezen? Ik begreep dat het vooral om mijn band met Man Yaya ging en dat zij het was die hen angst inboezemde. Waarom toch? Had ze haar gave niet vooral gebruikt om goed te doen? Immer en altijd maar goed te doen? Hun angst trof me als onrechtvaardig. Ze hadden me moeten ontvangen met vreugde- en welkomstkreten! Ik zou hun kwalen hebben verzacht en genezen. Ik was gemaakt om te helen, niet om af te schrikken. Verdrietig keerde ik terug naar mijn hut. Ik dacht niet meer aan mijn kippen en aan mijn haan die nog steeds in het gras langs de grote wegen scharrelden.

De ontmoeting met mijn lotgenoten had ingrijpende gevolgen. Vanaf die dag zocht ik toenadering tot de plantages om de mensen mijn ware gezicht te laten zien. Ze moesten van Tituba leren houden!

De gedachte alleen al dat de mensen bang voor me waren, voor mij, die alleen maar genegenheid en medelijden voor hen voelde! Wat had ik graag de wind als een razende hond losgelaten op de blanke woningen van de meesters om ze ver voorbij de horizon te blazen, of het vuur opgehitst om zijn vlammen hoog en rood te laten wakkeren en

het hele eiland te verteren en te zuiveren! Maar een dergelijke macht bezat ik niet. Ik had alleen maar troost te bieden.

Geleidelijk wenden de slaven aan mijn aanblik en wisten ze me te vinden, schoorvoetend eerst, maar later met steeds meer vertrouwen. Ik ging van hut tot hut om de zieken en de stervenden op te beuren.